

Diarienummer: S2022/04375

Inskickat: 2023-09-18

Ansvarig tjänsteman: Charlotte Hell och Mona Lauermann Orheden

Från:

Svensk Dagligvaruhandel

Till:

Socialdepartementet

Enheten för hälsa och civilsamhälle

Remiss av Folkhälsomyndighetens underlag för fastställande av avgifter för tobaksfria nikotinprodukter och förslag på förordningsändringar

Svensk Dagligvaruhandel är branschorganisationen för dagligvaruhandeln i Sverige. Våra medlemsföretag är Axfood AB, City Gross AB, Coop Sverige AB, ICA Sverige AB, Lidl Sverige KB och Livsmedelshandlarna. Tillsammans står vi för drygt 95 % av dagligvaruhandeln i Sverige, med butiker över hela landet. Dagligvaruhandeln sysselsätter runt 95 000 personer, varav en tredjedel är unga (15–24 år).

Svensk Dagligvaruhandels remissvar

Svensk Dagligvaruhandel tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter och har följande att anföra.

Majoriteten av Svensk Dagligvaruhandels medlemmar bedriver försäljningspliktig försäljning av tobaksfria nikotinprodukter, och berörs därmed av förordningens föreslagna lydelse i 15 c § om en tillsynsavgift om 1 140 kr per timme. Vi anser inledningsvis att det är positivt att Folkhälsomyndigheten föreslår en löpande avgift för samtliga tillsynsområden i enlighet med "avgiftskonstruktion 5". Efterhandsdebitering (som nu är obligatorisk inom livsmedelskontrollen) bör enligt vår uppfattning användas även för tillsyn av tobaksfria nikotinprodukter för att uppnå en effektiv och ändamålsenlig tillsyn.

För att uppnå en effektiv tillsyn är det också viktigt med en tydlig riskstyrning. Vi ser positivt på att Folkhälsomyndigheten tar upp detta avseende flera av de aktuella tillsynsområdena. Exempelvis vad gäller tillsyn av system för informationsinsamling

hos tillverkare, importörer och distributörer beskrivs att tillsynen bör ske utifrån behov, när det finns indikatorer på eventuella brister. Vi anser här att Folkhälsomyndighetens kontroll av dagligvaruhandeln bör kunna ta hänsyn till information från annan kontrollverksamhet. I synnerhet då dagligvaruhandelns anmälningspliktiga verksamhet till största del kontrolleras av kommunerna.

Svensk Dagligvaruhandels medlemmar omfattas som sagt till största del av den kommunala tillsynen, men till viss del även av Folkhälsomyndighetens tillsyn. Vi anser därför att det är ytterst viktigt att det inte råder några otydligheter i tillsynsuppdelningen, som resulterar i en "dubbel tillsyn" med dubbla tillsynsavgifter som följd. Vi ser särskilt en sådan risk för de näringsidkare som bedriver försäljning både i fysisk butik och via e-handel. Enligt vår uppfattning framgår inte uppdelningen särskilt tydligt i den remitterade konsekvensutredningen. Detta då Folkhälsomyndigheten under avsnitt 3.1.1 på sid. 10 anger att *"Det framgår i 24 § första stycket LTN att kommunen har tillsyn över 5–8 och 14 §§ på fysiska försäljningsställen. Myndigheten tolkar detta som att vi inte har tillsyn på fysiska försäljningsställen gällande bestämmelserna 5–8 och 14 §§ LTN. Myndighetens tillsyn på området innebär att vi kontrollerar att de produkter som tillhandahålls konsumenterna på marknaden uppfyller ställda krav enligt 5–8 och 14 §§."*

Vår tolkning är att Folkhälsomyndighetens tillsyn avseende den näringsidkare som tillhandahåller produkterna till konsument, endast avser produkter som tillhandahålls via e-handel. Vi anser dock att denna del bör förtydligas, inte minst för att säkerställa att kommunerna har kunskap om vad som förväntas ingå i den kommunala tillsynen.

Vad gäller "tillsynsområde 1" vill vi särskilt betona vikten av att Folkhälsomyndigheten bedriver tillsyn av de aktörer som har möjlighet att påverka en produkts utformning med exempelvis innehållsdeklaration och hälsovarning. Även om den som tillhandahåller produkten har ett ansvar att granska förpackningen, är det mer effektivt om Folkhälsomyndighetens tillsyn i första hand resulterar i att så få bristfälliga produkter som möjligt överhuvudtaget når detaljhandelsledet.

Svensk Dagligvaruhandel anser vidare att Folkhälsomyndighetens bedömning om att det endast bör ta 10 minuter för näringsidkaren att administrera en tillsynsavgift inte är helt fullständig då myndigheten inte beaktat tidsåtgången för själva besöket. Det kan både inför och efter ett tillsynsbesök finnas många administrativa moment som kan föranleda en större tidsåtgång, till exempel förberedelse inför besök, ledsagande av kontrollant under besök samt hantering av tillsynsbeslut.

Avslutningsvis vill vi kort kommentera Folkhälsomyndighetens resonemang kring skyddet för folkhälsan vid valet av avgiftskonstruktion. Lagstiftningens syfte ska självklart beaktas vid tillämpning och tolkning av lagstiftningen. Vid utformningen av avgiftskonstruktionen bör dock rättssäkerheten och förutsebarheten vara avgörande vid val av avgiftskonstruktion. Vi har därför svårt att förstå

myndighetens resonemang kring att lagstiftningens "hälsoaspekter" ska gå före vad myndigheten benämner som "näringslivsaspekter".